

Karácsonyi Üzenet

A Szabadszállási Református Egyházközség kiadványa belső használatra

2024 – 5. évfolyam, 4. szám

Siklós József: Ajánlás

Ünnepelj,
de ne vesztegelj
ott a jászol mellett.
Azt ismerd meg,
kiben
minden ígéret betellett!

Hited reményt,
békességet,
üdvösséget
úgy hoz,
ha eljutsz a kisdedtől
a győzelmes
Krisztushoz.

Ajánló

Karácsonyi gondolatok.....	2
Karácsonyi imádság.....	3
A kis betlehemi csillag – karácsonyi mese	4
Adventi vásár; A <i>Csendes éj</i> története.....	5
Málenkij robot Szabadszálláson.....	6
Felújítások és fűtőkorszerűsítés 2024-ben.....	7
Örök élet vasárnapja.....	8
Temetői áhítat; Adventi készülődés.....	9
Kálmán Lajosra emlékezünk.....	10
Haypál Benő emlékezete.....	12
„Hangok a lélekhez” – adventi zenés délután.....	14
Kisköri bibliaóra Szabadszálláson.....	15
100 éve született Tóth Sándor helytörténész.....	16
Evangelizációs esték.....	17
Gyermekoldal.....	18
Rajzpályázat; Anyakönyvi hírek.....	19
Ünnepi istentiszteletek rendje.....	20

A Szabadszállási
Református Egyházközség
Presbitériumának nevében
áldott karácsonyt és boldog
2025. esztendőt kívánunk
minden kedves olvasónak:

*Pálinskásné Balogi Beáta és
Pálinskás Gyula lelkipásztorok,
Holczmann Mihály főgondnok.*

Karácsonyi gondolatok

„Pásztorok tanyáztak azon a vidéken a szabad ég alatt, és örködtek éjszaka a nyájuk mellett. És az Úr angyala megjelent nekik, körül ragyogta őket az Úr dicsősége, és nagy félelem vett erőt rajtuk. Az angyal pedig ezt mondta nekik: Ne féljete, mert íme, nagy örömet hirdetek nektek, amely az egész nép öröme lesz: Üdvözítő született ma nektek, aki az Úr Krisztus, a Dávid városában.” (Lk 2,8-11)

készül a karácsonyra. Közhely már a sütés-főzés emlegetése, a nagy készülődésre való visszaemlékezés. Nem közhely viszont az, hogy a karácsony valódi és örök érvényű üzenete sokszor kimarad ezekből a készülődésekből. Mert az ember már nem tud figyelni az angyal üzenetére. Arra az üzenetre, mely Isten Lelke által szeretetre indít minket, amely azt sugallja nekünk, hogy Isten szeret bennünket, elfogad, ezért mi is fogadjuk el az Ő szeretetét, és fogadjuk el embertársainkat is. Gondoljunk úgy a szeretteinkre, amilyen szeretettel Isten gondol ránk.

Pásztorok tanyáznak a mezőn. Élnek a mindennapjaikat. Éjszaka van, minden csendes és nyugodt. Örködni kell, mert a pásztorokra bízott nyájat óvni kell a vadállatoktól, a tolvajoktól. Mert ezzel a nyájjal el kell számolni a gazdának, a munkaadónak. A pásztorok mindennapi emberek. Azt teszik, amihez értenek. Nem tudósok, nem politikusok, nem a tömegek rajongásából élnek, nem szerepelnek az internetes bulvárlapokban, és nem ők írják a történelmet. Nem tudjuk, hogy miről beszélgettek, hogy mi volt a lelkükben, mire gondoltak, milyen gond nyomta a lelküket. Nem tudjuk, hogy ki várta haza őket, vagy mire vágytak igazán. Talán egymás között éppen ezekről a dolgokról beszélgettek. Isten mégis úgy látta jónak, hogy a megígért Megváltó születésének hírét hozzájuk intézi először. Mert ez a hír nem a tv-híradóba való politikai esemény, nem a pletykalapok címdalára való szenzáció, és nem reklámfogás, amiről majd mindenki beszél. Ez a hír több ezer évre szól. Ez a hír a teremtett embernek szól, minden idők emberének: „*Ne féljete, mert íme, hirdetek nektek nagy örömet, amely az egész nép öröme lesz: Üdvözítő született ma nektek, aki az Úr Krisztus, a Dávid városában.*” (Lk2,11)

Megváltozhat az életed! Boldogan és kegyelemben élhetsz, mert Isten szeretete testet öltött! Bármit tettél, bárhogyléltél, Jézus Krisztus a keblére ölel szeretettel, és te új életet kezdhetsz vele együtt! Kell ennél több? Kell ennél szebb és boldogabb hír annak az embernek, aki egy erőszakos, kizsákmányoló, durva, és istentelen világban tengődik?

Miért öröm az ember Krisztus születése? Mit jelentett ez az egyszerű embernek? Miért mondta az angyal, hogy hirdetek nektek nagy örömet? Azért, mert az ember és Isten között immár létrejött a kapcsolat, amit úgy fejez ki a Szentírás: Isten megbékéltette magát a világgal. „*Mindez pedig Istentől van, aki megbékéltetett minket önmagával Krisztus által, és nekünk adta a békéltetés szolgálatát.*” (2Kor 5,18). De mit jelent az, hogy Isten megbékéltette magát a mindenséggel? Hát nem pontosan az ellenkezőjét látjuk? Nem elég még a háborúskodásból és az ellenségeskedésből? Vagy akkor nem mondunk igazat, amikor megbékélésről beszélünk?

Tudnunk kell, hogy Isten és az ember közötti megbékélést a Megváltó Isten egyszer s mindenkorra véghez vitte Jézus Krisztusban. Ez már megtörtént, értelmünkkel felfogtuk, a szívünkkel is hisszük, de az ember részéről még nem született meg az engedelmes válasz, még nevelni, okítani kell minket, hogy elfogadjuk a szeretetét, jóságát és hatalmát.

Úgy, ahogyan Bódás János fogalmazza meg az egyik gyönyörű versében a következőképpen: „*Szüless meg bennünk tisztaság, / szüless meg bennünk béke, / s tedd kezedet a vad világ / lázas ütőerére. / Szüless meg bennünk szeretet, / te, legszebb lelki virtus, / teremts bennünk új életet, / szüless meg bennünk, Krisztus.*”

Adja Isten, hogy ezen a karácsonyon tudjuk befogadni Isten megbékéltető szeretetét. Tudjuk valóban átélni azt az örömhírt, amelyet a pásztorok személyesen láttak, hogy Isten szeretete testet öltött, eljött közénk egyszer, hogy megváltást hozzon, hogy az örök életben bízva tudjuk elfogadni az élet terheit, várni az élet örömeit. Így áldja meg örökkévaló és megváltó Istenünk karácsonyi ünneplésünket! Ámen.

Boros Gergely:

Egy kisleány gondolataiból

**Csillagfényes, téli estén
Betlehem mezején,
nagy örömmel lettem volna
egy kis bojtárlegény.**

**El nem nyomott volna álom
égi csodát várva,
láttam volna: angyaloknak
hogy lebben a szárnya.**

**Azért, mert ez nem így történt,
nincsen búsongásom,
az Úr Jézust, Megváltómat,
tudom, megtalálom.**

Pálincás Gyula lelkipásztor

Karácsonyi imádság

Drága mennyei Édesatyánk!

Hálát adunk Neked azért, hogy szólhatunk hozzád karácsony ünnepén, hogy elcsendesedhet szívünk, és rád figyelhetünk. Köszönjük, hogy kétezer évvel ezelőtt elküldted a Fiadat hozzánk, ebbe a bűnöktől szennyezett világba, hogy életével és keresztdozatával tisztára mosson mindannyiunkat. Soha el nem múló hálával van telve a szívünk azért, hogy Szent Fiad gyermekké lett értünk. Add, hogy mindannyian pásztorokká és napkeleti bölcsekké válhassunk, és megnyugvást leljünk melletted.

Urunk,
ebben az évben
is sok minden
történt velünk:

jó és rossz dolgok egyaránt. Köszönjük az örömet, amellyel megvidámitottad szíveinket. Köszönjük családjunkat, gyermekeinket és unokáinkat, a mosolyt az arcukon. Hálát adunk azért, hogy az elmúlt hónapok során erősödhattunk hitünkben. Köszönjük neked, hogy velünk voltál a dolgozós hétköznapiak során, és láthattuk, van eredménye kezünk munkájának.

Nehéz szívvel ugyan, de eléd hozzuk elmúlt évünk szomorú eseményeit is. A boldog feltámadás reményében álltunk meg azon szeretteink sírjánál, akik most nem lehetnek velünk. Add, hogy el tudjuk engedni őket, és bizalommal tekintünk a jövőbe, hiszen tudjuk Urunk, hogy nálad nincsen halál, csak örök élet.

Imádkozunk azokért a családtagjainkért, ismerőseinkért, akik még ellened hadakoznak. Azokért, akik elutasítják a feléjük kinyújtott kezéd, akik még nem ismerik a kegyelmed, vagy egyenesen gyalázzák a nevedet. Légy velünk, Istenünk a családi életünk során is. Te békéltess meg azokat, akiknek harag van a szívében. Add, Urunk, hogy rajtunk keresztül is tudjon tükröződni a szereteted a környezetünkben.

Urunk, ennek a világnak nagy szüksége van a Tőled jövő békességre. Szomorúan tapasztaljuk naponként, hogy ember embernek farkasa, nagy harc folyik a hatalomért, a tulajdonért, vagy pusztán azért, mert a másik nem olyan, mint mi magunk. Add, hogy minden testvért szeretet járjon át, és csak arra figyeljen, ami a szemnek láthatatlan.

Tudjuk, hogy ez sokszor nehéz, de törölj el minden rosszindulatot bennünk és másokban, hogy már itt a Földön meg tudjuk teremteni a mennyországot, hiszen Jézus is azt mondta nekünk: az bennünk van. Add, hogy ne csak szájjal, hanem szívvel is Úrnak tudjunk vallani Téged, és hogy az életünk egy soha véget nem érő dicsőítés legyen.

Istenünk, ezen az ünnepen sem feledkezünk meg hálát adni azért, hogy van étel az asztalunkon, hogy megtérhetünk meleg hajlékunkba ebben a hideg időben, és hogy csendességgel töltöd meg szíveinket. Istenünk, ettől nincs is szükségünk többre! Tudjuk azonban, hogy sok testvérünknek ez nem adatik meg. Kérünk, légy az oltalmazójuk határon innen és túl, Te adj enni az éhezőknek, és teremts otthont a szükségben lévőknek.

Légy a kórházban, a betegágyon fekvőkkel, gyengeségükben Te vívd meg harcaikat. Vigyázz az egyedül élőkkel, akik mellett senki sincs – légy társuk a magány idején.

Istenünk, Te annyira szeretsz minket, hogy elküldted Fiadat a világra – ezzel a reménységgel légy velünk a karácsonyi ünnepelésben, amikor a Megváltó születésére emlékezünk.

Jézus Krisztus nevében kérünk, hallgass meg minket. Ámen!

Kárász Izabella:

Karácsonyéli angyalüzenet

Karácsonyél van. Csendes éjszaka.

Hőfödté tájon nem jár senki sem.

Minden kis házbán áll egy fenyőfa.

Az ég, a föld, a mindenség pihen:

De im: kinyílik odafönt az ég,

Angyalok szállnak le a bérceken,

Trombitaszótól van tele a lég,

Üzen az angyalkar ez éjjelen.

„Békesség szálljon le a földre ma,

Senki se hallja az ágyúk zaját,

Legyen oly béke, mely szerte hinti

A világváltó Kisded mosolyát.

Dicsőség szálljon az emberi szívből,

Égivé váljon a földnek pora,

Mert karácsonyról beszél ez az éj

S lejött a földre az Isten Fia.

Karácsony éjén, áldott éjszakán

Tiszta, szent legyen minden gondolat.

Kavargó világ bús karácsonyán

Megtaláltad-e már Krisztusodat?

Megtaláltad-e az Isten Fiát,

Ki nem kérdezi soha, hogy ki vagy,

Ki a bűnösökért földre szállt

És önmagadra soha el nem hagy.

Nézd meg a jászolt, ott van, ott pihen,

Nem jutott Néki ház, vagy palota.

Van-e egy csepp kis hely a szívedben,

Ahol elférne az ég, föld Ura?

Bár semmivel sem különb a szíved,

Mint ama viskó hideg jászola,

Ajánld fel Néki, elébe vigyed,

Hogy benne lakjon az Isten Fia.

Égivé váljon idelent a föld,

Minden szív legyen csodás Betlehem,

Gyertyáknak fénye, fenyők illata

Karácsonyt váltson ki a szívekben.

Angyalkar zengje föld lakóival,

Minden hirdesse az éjnek szavát,

Térdre borulva, imát rebege

Köszöntsük szívünk dicső Krisztusát!”

A kis betlehemi csillag - Karácsonyi mese felnőtteknek

A kis csillag a milliárdnyi többi között állt fenn az égen. Végtelenül messzi kis fehér pont volt csupán. Senki sem vette észre - éppen ez volt bánata. Hajnalban nem az ő fénye világított a legerősebben, nem ő volt az Esthajnalcsillag. A Nagy Medve sem ő volt, de még csak a gyeplő sem a Göncölszekér rúdjánál.

Amikor látta, hogy a betlehemi istálló feletti csillag milyen erősen fénylik, ezt gondolta: - *Én is szeretnék egyszer így világítani!*

Egyszer ott állni az istálló felett, ahol a gyermek megszületett!

De a Föld nagyon távol volt. A gyermek a jászolban mégis meghallotta kívánságát. És a sok-sok más csillag között a kis csillagot is meglátta. Ezután a következő történt: a kis fehér pont lassan kezdett kiválni a Tejútból, és süllyedt mélyebbre, egyre mélyebbre. Ahogy egyre ereszkedett, úgy lett mindig nagyobb és nagyobb. Már olyan nagy lett, mint egy kéz, öt sárga csóvaszerű nyúlvánnyal. Úgy nézett ki, mint egy igazi csillag. És ekkor nagy csöndben leereszkedett egészen az istállóig. Odacsücsült a jászol szélére, de kissé ijedtnék látszott. Mária, aki éppen aludt, csodálkozott, hogy egyszerre mégis milyen világos lett.

- *Karácsony van* - mondta a gyermek a csillagnak -, *kívánhatsz valamit. Tudom, hogy van egy nagy kívánságod.* A kis csillag látta a gyermek arcát, amint éppen rámosolygott. - *Nincs semmi kívánságom* - mondta a kis csillag, egyáltalán nem szerénységből. Valóban elfelejtette, amit korábban oly nagyon kívánt magának. - *Egyet szeretnék csak* - mondta ki végül. - *Hadd maradjak itt, a közeledben, ahol téged láthatlak. Mindig melletted szeretnék lenni. Maradhatok?*

- *Igen* - válaszolta a gyermek. - *De csak úgy maradhatsz velem, ha elmész. El az emberekhez, akik itt laknak a Földön. S ha elmondod nekik, hogy láttál engem.* - *Az emberek nem fogják megérteni az én nyelvemet, s nem fognak hinni nekem* - mondta a kis csillag. - *És ... hogyan jutok el hozzájuk? Mind a házukban vannak. Az ajtók zárva, s olyan hideg van.* - *Épp azért, mert hideg van, neked kell odamenned és felmelegítened őket. Az ajtók? Én magam fogom azokat kinyitni. Én is ott leszek azoknál az embereknél, akikhez te elmész.*

A kis csillag hallgatott. Még kisebbnek érezte magát, mint korábban. Amikor a gyermek látta, hogy a csillag szomorú, rámosolygott: - *Ha rászánod magad, ajándékozok neked valamit. Minthogy öt csillag-ágad van, öt dologgal ajándékozlak meg téged. Ahova elmész, ott mindig világos lesz. Az emberek meg fogják érteni beszédedet. Meg tudod majd érinteni a szívüket. A szomorúakat fel tudod majd vidítani, s végül a békétleneket ki tudod engesztelni.* - *Megpróbálom!* - mondta a kis csillag. Ahogy indulni készült, érezte, hogy a fényből, amely a gyermeket körülvette, egy kevés ő mellé is szegődött. Egy kevés a melegségből és az örömből, s az ő békéjéből.

Az istálló fölötti kis csillag továbbra is apró és fénytelen maradt, láthatatlanul vándorolt a Föld fölött. Vitt viszont egy titkot magával, amelyről a többi csillag semmit sem sejtett: rámosolygott a gyermek, s őt küldte útra. Hitet adott neki, hogy miért, alig tudta felfogni. Épp hogy elindult, egy kunyhóhoz ért. Egy öregasszonyt talált ott, az asztalra könyökölve. Alig vette észre, olyan sötét volt a házban.

- *Jó estét!* - köszönt a kis csillag. - *Sötét van itt nálad. Bejöhetek?* - *Nálam mindig sötét van* - mondta az öregasszony. - *Még akkor is, ha fényt gyűjtök. Vak vagyok. De kerülj beljebb, akárki vagy is.* - *Köszönöm* - mondta a kis csillag, s leült az asztalhoz az asszony mellé. S amint ott ültek, a csillag elmesélte hosszú útját az égből, s azt, amit Betlehemben átélt. Olyan szépen mesélt, hogy az asszony azt mondta: - *Mintha én is látnám a gyermeket a jászolban. De hát én vak vagyok, s a gyermek is messze van. Ha nálam maradsz, akkor világosabb lesz. Maradj nálam, akkor nem leszek annyira egyedül - Te már soha többé nem leszel egyedül* - mondta a csillag. - *A gyermek fénye most már mindig nálad marad! De milyen különös is ez a fény: csak akkor tudod megtartani, ha tovább ajándékozod.* - *Értem* - mondta az asszony. Miután elbúcsúztak, az asszony bezárta kunyhója ajtaját, s elindult a mezőkön keresztül. Úgy ment, mint bárki, aki lát. Az úton előtte ott volt a fény. Az a fény, amit a világtalanok is látnak.

A kis csillag boldog volt. Még sok ajándékot kellett szétosztania, s a karácsonyestnek sem volt még vége. De nem ért a dolga végére. Még ma is ott vándorol a Föld fölött. Esténként a csillagos égen meg tudom neked mutatni, hogy valamikor hol volt. De hogy ma hol van, azt nem tudom. Azt viszont tudom, hogy azokhoz mind elmegy, akik kívánnak valamit. Az asszony azt kívánta, hogy csak annyira lásson, hogy útra tudjon kelni. De maga a kis csillag is, ma is még csupán egy kis fehér pont lenne az égen, ha nem lett volna egy nagy-nagy kívánsága. *(Fordította: Szende Ákos)*

Szeretnél-e csillag lenni?

*Szeretnél-e csillag lenni?
Megváltóról hírt üzeni
Azoknak, kik még nem jöttek
Köszöntni az Egyszülöttet?*

*Hirdessük el mindenfelé:
E világot úgy szereté
Mindenható nagy Istenünk,
Hogy szent Fiát adta nekünk.*

*Kik Órála vallást tesznek,
Kik nevében fényeskednek,
Kiknek lángol szeretete,
Kiknek Övé az élete,*

*Hogyha fényük itt ellobban,
Tündökölnek majd még jobban,
Mert a mennybe fognak menni...
- Akarsz-e hát csillag lenni?*

Köszönet a lisztadományért

Az önkéntesség és a talaj világnapján, 2024. december 5-én, Ágotafalván került megrendezésre a „Magyarok kenyere - 15 millió búzaszem” program Kárpát-medencei adományozó ünnepsége, melyen mi is részt vettünk. Gyülekezetünk 500 kg lisztet kapott a program által tovább adományozásra, melyet hálás szívvel köszönünk.

Köszönjük a liszt hazaszállítását Kunszállásról, a Júlia Malomból, Holczmann Mihálynak és Süveges Józsefnek!

Pálinskásné Balogi Beáta lelkipásztor

Adventi vásár

Advent II. vasárnapján, 2024. december 8-án, nyílt meg a gyülekezet hagyományos adventi vására. Hatalmas hála és köszönet a Csillag Varrókör tagjainak, akik már hónapok óta fáradhatatlanul készítették a szebbnél szebb kézimunkákat a vásár számára. Kezüik munkája által olyan értéket teremtenek, mely egyre ritkább a mai világban.

Lelkipásztorként megköszönjük a Lelkeszi Hivatal tárgyaló asztalára készített keresztszemes hímzéssel varrott asztali futót, mely a napokban készült el. De hálás a szívünk a gyönyörű terítőkért, díszekért, biblia- és énekeskönyvborítókért, kötényekért, táskákért, és azért a sok mindenért, amik kikerülnek a kezeik alól a nagy Isten dicsőségére.

Köszönettel tartozunk mindazoknak, akik a vásárra felajánlást hoztak, hiszen a Csillag Varrókör munkái mellett számos egyéb adomány is érkezett. Az adventi vásár teljes bevételét ebben az esztendőben is a gyermekek karácsonyi csomagjára fordítjuk. Mindenkinek hálás szívvel megköszönjük erről a helyről is a munkáját és felajánlását!

Pálinskásné Balogi Beáta lelkipásztor

A Csendes éj története

Kettőszázhat esztendővel ezelőtt, 1818 karácsonyán csendült fel először ez a gyönyörű karácsonyi dallam, mely az évek hosszú során át az egész világon ismertté vált. Az idei angyalváró istentiszteleten a mi templomunkban is megszólal majd a *Csendes éj* Mária és a kis angyalkák ajkáról.

Oberndorfban, egy kis osztrák faluban, karácsony előtt néhány nappal a Szent Miklós-templom kántora észrevette, hogy nem működik az orgona. Azokban a napokban a nagy hó teljesen elvágtá a települést a külvilágtól, a helyiek közül pedig senki sem értett az orgonajavításhoz.

Mi lesz karácsonykor orgonazene nélkül? Hogyan énekel majd a gyülekezet?

Kétségbeesésében Franz Xaver Gruber, a gyülekezet kántora felkereste a lelkipásztort, Joseph Mohrt, és arra kérte, hogy írjon egy könnyen megtanulható karácsonyi éneket, amelyet orgona nélkül is el lehet énekelni. A lelkész eleget tett a kérésnek, a kántor pedig megzenésítette. Karácsony ünnepén gitárral kísérték a *Csendes éjt* a templomban. Elsőre talán sokaknak szokatlan volt a gitár jelenléte a templomban (csakúgy, mint napjainkban), de az ünneplő gyülekezet azonnal a szívébe zárta az egyik legszebb karácsonyi éneket.

Egy lelkész és egy kántor így ajándékozták a világnak ezt a gyönyörű dallamot, melyet azóta sok könnyűzenei előadó is feldolgozott.

Pálinskásné Balogi Beáta lelkipásztor

1. Csen - des éj, szent - sé - ges éj!

Min - de - nek nyug - ta mély,

Nincs fenn más, csak a szent szü - le - pár,

Drá - ga kis - de - dük ál - ma - i - nál,

Szent Fi - ú, a - lud - jál, —

Szent Fi - ú, a - lud - jál!

2. Csendes éj, szentséges éj! Angyalok hangja kél;
Halld a mennyei halleluját, szerte zengi e drága szavát:
Krisztus megszabadít, Krisztus megszabadít!

3. Csendes éj, szentséges éj! Szív, örülj, higgy, remélj!
Isten szent Fia hinti reád ajka vigaszadó mosolyát:
Krisztus megszületett, Krisztus megszületett!

Málenkij robot Szabadszálláson

2024. november 10-én istentisztelet keretében emlékeztünk meg a 80 évvel ezelőtti málenkij robotra elhurcolt szabadszállásiakról. Mindannyian tudjuk, hogy a II. világháború milyen hatalmas áldozatot követelt Magyarországtól is, hiszen több százezer magyar állampolgár életét követelte a szörnyű pusztítás.

Tóth Sándor szabadszállási helytörténész - akinek november 15-én emlékezett meg városunk

születésének 100. és halálának 10. évfordulójáról – fáradhatatlanul küzdött azért, hogy a II. világháború szabadszállási áldozatainak neve fennmaradjon. Az ő leírása alapján tudjuk, hogy a szabadszállási áldozatok közül:

- 112 személy volt katona, akik vagy a fronton, vagy a hadifogságban haltak meg,
- 75 zsidó személy halt mártírhálalt a koncentrációs táborokban,
- 16 civil lakost hurcoltak el, akik a Szovjetunióban haltak meg – ebből 15 személyt hurcoltak málenkij robotra, 1 főt pedig a szovjet katonai bíróság ítelt el,
- 32 fő civil lakos itthon esett áldozatul a II. világháborúnak.

Összesen tehát 235 személy volt a II. világháború szabadszállási áldozatainak száma, akik után 81 özvegy és 166 árva maradt támasz nélkül. Nekik – köztük odamaradt bátyjának, Tóth Imrének - állít emléket Tóth Sándor az *Akik még élhettek volna* c. könyvében.

Ebből és a *Szabadszállás múltjából* c. kötetből tudjuk az éppen 80 éve történt málenkij robotra való elhurcolás körülményeit és azok neveit, akiket érintett az elhurcolás.

Tóth Sándor a következőképpen írja le a 80 évvel ezelőtti történeteket:

1944. november 2-án (csütörtökön), halottak napján jöttek be először a szovjet katonák Szabadszállásra. Az első hullámban csak átvonuló csapatok érkeztek, majd november közepén állandó alakulat szállta meg a községet.

A megszálló szovjet hadsereg az emberek százezreit hurcolta el munkatáborokba „jóvátétel” fejében. Így szállítottak ki 300 ezer ártatlan magyart marhavagonokban a Szovjetunióba.

A Szabadszálláson letelepedett orosz katonai hatóság első ténykedései közé tartozott, hogy „málenkij robot” ürügyén Szabadszállásról is polgári személyeket hurcoltak el a Szovjetunióba, évekig tartó kényszermunkára. Az elhurcoltak 88%-a soha többé nem tért vissza, és valószínűleg már soha nem tudjuk meg, hogy hol és mely tömegsírban nyugszanak az egykori Szovjetunió területén.

Az akkori községi vezetés az orosz kommandó parancsára a következő munkaképes férfiakat idézte be a községházára, hogy a megkívánt létszám meglegyen:

Csapó István, Elek Sándor, Füredi János, Györfi László, Hegedűs Mihály, Herpai Károly, Kiss Bálint, Kiss Károly, V. Kovács Dávid, Kovács Imre, V. Kovács Lajos, Kovács Lajos, Kusztoz József, Lázár József, Makádi István, Oláh Gergely, Ország Imre, Pusztai Dezső, Szágos Péter, Szombati Imre, Szudóczki László, Szungyi Imre, Teleki Mihály, Varga István, Varga Péter, Virágh Lajos.

Az összegyűjtött személyeket gyalog hajtották Kecskemétre. Egy szerdai napon délben indultak útnak, az éjszakát az 52-es út 15-ös kilométerénél lévő üres tanyában töltötték. Másnap érkeztek meg Kecskemétre, a Megyei Bíróság épületébe, ahol már emberek ezrei voltak összegyűjtve részben a frontról, részben az otthonokból elhurcolva. Orvosi vizsgálat után két személyt – Kiss Károlyt és Kovács Imrét – munkára alkalmatlannak ítélték, egy személynek – Varga Istvánnak – pedig sikerült megszöknie.

8-10 nap múlva hajtották a foglyokat a kecskeméti vasútállomásra, ahol tehervonatra rakták őket. Egy marhavagonba 80 embert zsúfoltak be. A vonat sötétedés után indult el Szeged felé.

Kiskunmajsa határában négy szabadszállási személynek – Szombati Imrének, Lázár Józsefnek, Szudóczki Lászlónak és Virág Lajosnak - sikerült a vonatról megszöknie. A katonák utánuk lövettek, de sikerült elmenekülniük. Utána még hónapokig bujkáltak.

Szeged környékén V. Kovács Dávidot kitették a vagonból, mert beteg lett, így került haza 1-2 hónap után. A tehervonat többi utasát Romániába, a Moldva és Havasalföld határán fekvő Foksány-ba vitték, ahol egy nagy átmeneti fogolytáborba zárták őket. Innen betegsége miatt még hazakerült Pusztai Dezső. A többiek 8-10 nap múlva újra bevagonírozták és tovább szállították őket a Szovjetunióba. A szabadszállásiak nagy része Dnyepropetrovskba került a fogolytáborba, ahonnan minden nap kényszermunkára hajtották őket. 1947-ben ketten – Hegedűs Mihály és Kovács Lajos – hazakerültek egy fogolyszállítmánnyal, míg a többiek 15-en a fogolytáborokban haltak meg embertelen körülmények között.

A málenkij robotra elhurcolt szabadszállási civil lakosok közül 16 ember halt meg, akik után 13 özvegy és 35 árva maradt. Emlékezzünk feltámadásba vetett hittel, élő reménységgel és szeretettel a málenkij robotra elhurcoltak mellett a II. világháború valamennyi sokat szenvedett áldozatára, de ugyanígy az itthon maradt árvákra és az özvegyekre is. Őrizzük meg a háború borzalmaiból elszenvedő eleink emlékét kegyelettel talán azáltal is, hogy időnként emlékezzünk rájuk és beszéljünk a tragédiájukról.

Pálinskásné Balogi Beáta lelkipásztor

Ajtócsere a lelkeszi hivatal bejáratánál

leterítve a padlásra (220 m² felületen). Munkadíjra nem kellett költeni, mert a szigetelési munkát a presbiterok és gyülekezeti tagok végezték el. A gyülekezeti ház fűtőkorszerűsítésére, azaz 2 db új ajtócsereire, a padlásszigetelés anyagköltségére és 1 db új klíma beszerelésére 1.859.000 Ft-ot költött a gyülekezet.

A vagyonvédelem érdekében a gyülekezeti ház utcafrontján új kamerarendszer lett kiépítve 4 db kamerával és felvételőrzőgéssel, melynek költsége 450.000 Ft volt. Jelentős felújítás volt még ebben az évben az újparókia emeleti szintjén a 21 db ablakszárny és ablakkeret cseréje műanyag ablakokra, hőszigetelt üveggel szerelve. Ennek költsége 4.844.000 Ft volt. Az ablakok cseréje azért vált szükségessé, mert a régi, faszerkezetű ablakok az időjárási kitettség miatt (hó, fagy, eső, égető napsütés) rendkívül tönkrementek, nem zártak, nagy volt a hőveszteség.

A gyülekezeti ház fűtőkorszerűsítésére, kamerafejlesztésre és az újparókia ablakainak cseréjére összesen 7.153.000 Ft-ot költött a gyülekezet. A fenti költségekhez a Bács-Kiskunsági Református Egyházmegye 1.782.000 Ft építési támogatással járult hozzá. Köszönjük a támogatást! Így a fenti számok tükrében a gyülekezet önerőből 5.371.000 Ft-ot fordított épületenergetikai korszerűsítésre és állagmegóvásra.

Hálásan köszönjük a gyülekezet tagjainak adományait, minden támogatását, mellyel hozzájárultak a felújítás költségeihez, és mindenkinek a kétkezi munkáját, mellyel segítette a betervezett felújításokat! Köszönjük a lelkipásztorainknak, Nt. úrnak és a Nt. asszonynak a felújítások vezetését és követését, a Gazdasági Bizottságnak a felújítások költségvetésének előkészítését, a Presbitériumnak „jó sáfárként” meghozott döntéseit a felújítások pénzügyi szükségleteihez!

Köszönjük minden gyülekezeti tagnak, akik bármilyen módon segítettek vagy imádságban hordozták a felújítási munkálatokat. És végül, de nem utolsó sorban köszönjük a szakemberek lelkiismeretes munkáját: Kusztoz Lajos asztalosmesternek az ajtók elkészítését és beszerelését, valamint a hirdetőszekrény felajánlásból történő felújítását, az RX Holding Zrt.-nek az ablakok elkészítését és beszerelését, Szabó Balázs szobafestőnek az ablakok beszerelése utáni belső munkálatokat és Szűcs Attila presbiternek a villanyszerelési munkáját!

Köszönjük a gyülekezeti ház padlásszigetelésében végzett kétkezi munkáját: Pálkás Gyula Nt. úrnak, Kovács Sándor, Seres Imre, Szűcs Attila presbitereknek és Nagy András, Müller Zoltán gyülekezeti tagoknak! Köszönjük Sipos Péter szobafestőnek a gyülekezeti ház padlásfeljáró építmény és a padlásajtó festését! Köszönjük asszonytestvéreknek a beszerelt új ablakok tisztítását: Kiss Katalinnak, Kovács Sándornénak, Janovicsné Paál Ilonának, Ferenczy Józsefnének és Holczmann Mihálynénak!

Hálát adunk Istennek, hogy a lelki gyarapodás mellett megadta a szükségleteket a gyülekezet épületeinek állagmegóvásához, hogy a tervezett a fejlesztéseket el tudtuk végezni a mögöttünk lévő egyházi évben!

S.D.G. Egyedül Istené a dicsőség! Miénk volt az igyekezet, a hálaadás és a gyarapodás öröme!

Holczmann Mihály főgondnok

Felújítások és fűtőkorszerűsítés 2024-ben

A 105. zsoltár sorait idézve: „*Adjatok hálát az Istennek, imádkozzatok szent nevének...*” Gyülekezetünknek van miért hálát adni Istennek, mert 2024-ben több felújítást is meg tudott valósítani. Folytattuk a gyülekezeti ház energetikai korszerűsítését, melynek a célja a minél költségtakarékosabb üzemeltetés. Mint azt tudjuk, 2023-ban 7 db új hőszigetelt ablakszárny lett cserélve és 1 db 5,2 kW-os hűtő-fűtő klíma került beszerelése, valamint megtörtént a lelkeszi hivatal hőszigetelése és felújítása.

Ebben az évben 2 db új külső ajtó és ajtótok lett készítve a hivatal és a gyülekezeti ház főbejáratához.

A fűtőhatékonyság növelése érdekében a gyülekezeti házban újabb 1 db 5,2 kW-os hűtő-fűtő klíma került beszerelésre a gázfűtés költségeinek csökkentésére. A gyülekezeti házban immáron a 2 db klíma üzemeltetésével megfelelő hőmérséklet érhető el az istentiszteleti alkalmakon.

A hőmegtartás érdekében a gyülekezeti ház padlasterének szigetelését is elvégeztük, ennek során 15 cm vastag üvegyapot lett

Ablakcsere az új parókia emeletén

„Amikor az Úr
meglátta az
asszonyt,
megszánta,
és így szólt
hozzá:
Ne sírj!”

(Lk 7,13)

Örök élet vasárnapja

Az egyházi év utolsó vasárnapján úrvacsorás ünnepi hálaadó istentiszteletre gyűltünk össze. A keresztség sákramentumában részesült Vörös Boldizsár, majd a boldog feltámadás reménysége alatt emlékeztünk meg arról a 33 testvérünkről, akiket a mögöttünk lévő egyházi évben kísértünk el utolsó földi útjukra református szertartás szerint. A vigasztaló ige nem csupán a szószékről hangzott, mert ifjaink versekben és énekekben elmondott bizonyásgtétele is az örök élet reménységéről szólt. Ezen az alkalmon adtunk hálát Istennek a mögöttünk lévő időszakban elvégzett felújításokért is.

Pálinkásné Balogi Beáta lelkipásztor

Ne sírj!

„Ezután elment egy Nain nevű városba, és vele mentek tanítványai nagy sokasággal együtt. Amikor közeledett a város kapujához, íme, halottat hoztak kifelé, egy özvegyasszony egyetlen fiát, és a városból nagy sokaság követte. Amikor az Úr meglátta az asszonyt, megszánta, és így szólt hozzá: „Ne sírj!” Azután odalépett, és megérintette a koporsót. Akik vitték, megálltak, ő pedig így szólt: „Ifjú, neked mondom, kelj fel!” Erre felült a halott, és elkezdett beszélni; Jézus pedig átadta az anyjának. Félelem fogta el mindnyájukat, dicsőítették az Istent, és ezt mondták: „Nagy próféta támadt közöttünk, és meglátogatta Isten az ő népét.” Ez a hír elterjedt róla az egész Júdeában és az egész környéken.” (Lk, 7,11-17)

Örök élet vasárnapján véget ér az egyházi év és kezdődik az advent meghitt, szeretetteljes időszaka. Ilyenkor a vasárnapi istentisztelet vigasztalásában megemlékezünk azokról a testvéreinkről, akiket református szertartás szerint kísértünk utolsó földi útjukra.

A fenti történetben is gyász van. Egy özvegyasszony, egy édesanya gyászol. A rokonság és az ismerősök együtt érzően vagy csak gyakorlotta sósóhajtoznak. A virrasztás után előkészítik az elhunytat, betekerik gyolcsokba, majd elindul a menet, hogy a holttest végső nyughelyére kerüljön. Lassan ballag a temetési menet Nainban. Nem az első, és nem is az utolsó. Mindennapos a jelenet. Ez az élet rendje. Születés, majd az élet végén halál, és temetés. Talán egyik nap egy öreget, másnap valami tragikus balesetben elhunytat, míg most egy fiatal fiút visz a gyászmenet. Sok ilyet láttak, együtt éreznek, temetnek, majd tovább lépnek.

Mi is vagyunk olykor gyászolók, vagy gyászmenethez tartozók. Sajnálkozás, csendes sóhajlás, lassú hazamenetel. És közben ott van előttünk egy név a gyászjelentésen, vagy a gyülekezeti ház hirdetőjében. Sajnáljuk a halottat és sajnáljuk a hozzátartozókat. De legjobban magunkat sajnáljuk, mert szembesülünk azzal a tehetetlen és tehetségtelen emberi mivoltunkkal, hogy nem találtuk ki a halál ellenszerét! Nem találtuk fel az örök életet!

Zseniális Török László Dafti verse, melyben egy hétköznapi pillanatban megjelenik az „Elmúlásnak”, ennek a csendes, komoly angyalnak a békés és tévedhetetlen intő keze. „*Kírdjád majd az én nevemet is, lelassít a kíváncsi forgalom. Fiam némán előkeresi néhány dobozba ült dalom./ Ki nem tudom soha legyőzni a becsvágy szülte neszeket, végül a fekete táblára rótt háromnapos hír lesznek./ Fojtott hangon megítél majd fejkendők, kalapok bokra. Szemközt részeg viccek hullanak múltó habokra./ A templomkert aranyesőjét hajdani vallomások csokrát egy ostoba kupacra dísznek, sárga sóhajnak hozzák./ Ez a dal lobbant meg bennem sörrel, ablaknál állván, mikor láttam, törölnek valamit azon a fekete táblán.*” (Blackboard blues)

Szerettünknek is ott volt valamikor kiírva a neve, mert megtörtént az, ami megváltoztathatatlan. De Nainban Isten változtat. Mert akkor, ott, Jézus meglátja ezt az asszonyt, aki keservesen sír. Sír, hiszen a bánatot ki kell sírni! A testünk takarít, mert végtelen nagy bánatnak kell helyet csinálni. Sírunk! De akkor azt monda Jézus a síró özvegyasszonynak: „Ne sírj!” És ezt mondja az Úr ma is, annyi gyászoló szívnek, bánatos léleknek. Mert minden temetési istentisztelet, minden abban énekelt ének, az imák, a hirdetett ige, mind-mind ezt a két szót közvetíti, ezt üzeni: „Ne sírj!”

De nem azért, hogy a fájdalom sírása ne induljon meg szívedből a könnyeid cseppjeiben. Hanem azért, hogy a lelkedben ne csak sírj, hanem figyelj valami fontosra. Mert valami történni fog. Nainban hatalmas változás történt. Jézus „odalépett, és megérintette a koporsót. Akik vitték, megálltak, ő pedig így szólt: „Ifjú, neked mondom, kelj fel! Erre felült a halott, és elkezdett beszélni; Jézus pedig átadta az anyjának.” (Lk 7,14-15) Akkor, ott, nem győzött a halál. A fiatal fiú, a gyermek feltámadott azért, hogy még éljen, hogy gondoskodjon, hogy családjá legyen, hogy megöregedjen, hogy utódaiban, kezének munkájában örüljön, majd az étellel betelve elmenjen a minden élők útján. Másrészt feltámadott azért, mert ezzel Isten a változtatás jogát, a halál feletti uralmát és az örök élet reménységét villantja fel egy pillanatra az ember előtt. Ez ad nekünk boldog reménységet a gyász fájdalmán túl. Minden veszteségünkben, gyászunkban legyen számunkra vigasztaló Jézus szava: „*Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz én bennem, ha meghal is, él; és aki él, és hisz én bennem, az nem hal meg soha.*” (Jn 11,25-26) Ámen.

Pálinkás Gyula lelkipásztor

galambot formázott meg a több száz égő mécsekből kirakott fényinstalláció. Isten ígéjének hirdetése, a közös éneklés és imádság után bárki elhelyezhetett egy mécsest a Szentlelket szimbolizáló galamb testében. Köszönjük a Hírös Temetkezési Kft.-nek, hogy a mécseket a rendelkezésünkre bocsátotta!

Temetői áhítat és mécsesgyűjtás

Immár 3. alkalommal csatlakoztunk 2024. november 1-jén a Magyarországi Temetőfenntartók és Üzemeltetők Egyesületének szervezésében 4. alkalommal megrendezésre kerülő országos mécsesgyűjtáshoz. A Kálvin-csillag és a hal után, idén ismét egy keresztyén jelképet,

Pálinkásné Balogi Beáta lelkipásztor

Új névtáblát kapott a Lelkészi Hivatal és megújult a gyülekezeti terem dobogója

Nemrégiben felhelyezésre került a Lelkészi Hivatal bejáratához egy új névtábla, melyet Holczmann Mihály főgondnok úr és felesége készíttetett el Isten dicsőségére. Süveges József és Holczmann Mihály keze munkája által pedig megújulhatott a gyülekezeti terem szószékének nyikorgó, kopott dobogója is. A gyülekezet nevében hálással köszönjük mindezeket!

Pálinkásné Balogi Beáta lelkipásztor

Szeretetszolgálat koordinátora, Mándi Ferenc vitte el a gyűjtőhelyre, és ők fogják szétosztani a rászorulóknak között.

Csatlakoztunk a kórházmissziós felhíváshoz is. Készítettünk 135 db apró horgolt és hímzett ajándékot, a gyülekezet tagjai szaloncukrot adományoztak. Lelkészeink elvitték Kecskemétre a református kórházlelkészhez, Nt. Hodánics Tamáshoz az ajándéktárgyakat és az összegyűjtött kb. 13 kg szaloncukrot. Ezt az adományt a szenteste dolgozó orvosok, nővérek és a bent fekvő betegek fogják megkapni.

Én hálás szívvel köszönöm a varrókörös asszonyoknak a kitartó munkát, hogy ajándékozhattunk és segíthettünk.

A gyülekezet tagjait is köszönet illeti, hogy meghallották a kérő szót és mindenfelét adományoztak a dobozokba.

Jobb adni - Adventi készülődés

Gyülekezetünk is részt vállalt abból a segítő, támogató munkából, melyet a Filemon Szolgálat hirdetett meg. A Nyilas Misi szeretetdoboz program keretében készítettünk 50 db cipősdobozt, melyekbe ruhanemű, játék, mesekönyv, tanszerek és édesség került.

Ezzel a felajánlással 50 kisebb-nagyobb gyermeknek szeretnénk örömet szerezni. A dobozokat a Magyar Református

Janovicsné Paál Iлона presbiter

Kálmán Lajos
(Szabadszállás, 1921. szeptember 5 –
Kecskemét, 1999. november 7.)

Kálmán Lajosra emlékezünk

Horváth Balázs beszéde, mely elhangzott 2024. november 9-én

Tisztelt Emlékező Egybegyűltekt! Hölgyeim és Uraim!

Kedves Flóra! Kedves Zsuzsa!

Ma Szabadszállás egyik nagy szülöttjére, a főiskolai ének-zene tanárra, az Életfa-díjas¹ népzenekutatóra, az orgonaművészre, a zeneszerzőre, Kecskemét város díszpolgárára, munkásságával a Kecskeméti Települési és Bács-Kiskun Vármegyei Értéktárakban nemzeti értéket adó Kálmán Lajosra emlékezünk.

Hadd kezdjem egy, a Tanár Úrtól való idézettel, ami egyben egy hitvallás is: „Az ember, alkotásra, formálásra született, ... mindig valami húzza a népzene adta öröm megélésére, ... azaz a gyönyörködtetés alkotó természetű felfokozására.” (Dr. Kálmán Lajos)

Tisztelt Emlékezők!

Kálmán Lajos Szabadszálláson született 1921. szeptember 5-én. Édesapja, id. Kálmán Lajos, szabadszállási főjegyző volt, édesanyja György Etelka tanítónő.

Nagyapja, Kálmán Farkas szabadszállási segédlelkész, majd gyomai református lelkész, zenetörténész és zeneszerző volt. Népi és kuruc-dalokat, református egyházi énekeket gyűjtött, két szerzeménye benne van a református Énekeskönyvben is. (711. *Im, nagy Isten, most előtted...*, 718. *Egyedüli reményem...*) A család a Rákóczi idők (1600-as évek második fele) óta számos lelkészt adott az Egyháznak.

Kálmán Lajos az elemi iskola első négy osztályát Szabadszálláson végezte. Második elemiben kezdett zongorázni tanulni. Ezt követően a Debreceni Református Kollégium diákja lett, ahol a Kollégium híres Kántusában² énekelt. Kodály Zoltán műveivel itt, debreceni kisdíák korában találkozott először. A gimnázium 5. osztályát már a budapesti Lónyay utcai Református Gimnáziumban folytatta, mivel a család a fővárosba költözött.

Középiskolai tanulmányait kitűnő érettségivel fejezte be, majd családjának kívánságára a Budapesti Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem Jog- és Államtudományi karára iratkozott be 1939-ben. Az első évfolyamot kiváló eredménnyel zárta, azonban egyre jobban erősödött benne elhivatottsága a néprajz és a népzene iránt, így tanulmányait 1940-től a Bölcsészettudományi karon történelem, földrajz és néprajz szakon folytatta. Emellett a Zeneakadémia énektanári és orgonaművész szakát is elvégezte. A bölcsészkar gyakorkló évek után 1947-ben szerezte meg tanári diplomáit.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Kálmán Lajos a szülői házban a kultúra tiszteletét, az iskolában a köteleességteljesítés gyönyörűségét, a faluban a hagyományokat, szokásokat tanulhatta meg.

A szabadszállási ház padlásán a ládákban kutakodva került a kezébe nagyapja, Kálmán Farkas református lelkész kéziratos dalgyűjteményének 15-20 lapja. Már akkor fölfigyelt gyönyörű dalainkra, melyeknek később gyűjtője lett.

A Tanár Úr – 1947-ben – iskolai karmesterként került bele Kodály Zoltán szülővárosában, Kecskeméten, az új magyar zene vidéki központjába, eleven sodrásába.

Egy visszaemlékezésében azt írta: „Kodály Zoltán műveinek és lenyűgöző személyiségének hatása alatt olyan élethivatásra igyekeztem rátalálni, ahol mindenekfelett a népdal ügyét lehet szolgálni majd, a tudomány, a művészet, a pedagógia (bármily szerény) eszközeivel”.

Kálmán Lajos nagy tudású polihisztor volt, azonban önmagát szerényen „igric-tanár”-nak énekmondó-tanárnak nevezte. Életművében fellelhető a népdalgyűjtés, a népzene kutatás, az oktatás és a pedagógiai tevékenység, mindezekkel együtt küldetésének tartotta a népzene terjesztését, a kórusvezetői-, kóruszszerzői és zeneszerzői szolgálatot, az egyházi zeneanyanyelv kutatását, az egyházi zeneszerzői és református presbiteri tevékenységet.

Már tanulmányai kezdetén, 1940-től elkezdte a népdalgyűjtést, melynek stafétabotját a zeneiskola igazgatójától, M. Bodon Páltól és Vásárhelyi Zoltántól vette át. Vállalta, hogy a Kiskunság népdalgyűjtője lesz. Az új dalok feltárása érdekében kerékpárral járta Kecskemét és környékének településeit, innen ragadt rá a kerékpáros népdalgyűjtő név.

Kereste az adatközlőket Ágasegyháza, Helvécia, Belsőnyír, Kisfái, Nyárlőrinc, Szentkirály, Városhőd, Kunszállás, Jakabszállás településeken, Orgovány-kargalai részen, a Duna felé eső buckás vidékeken.

¹ **Életfa díj** azoknak adományozható állami kitüntetés, akik tevékenységükkel hozzájárultak a népművészet közvagyonként való kezeléséhez, megőrzéséhez, nemzedékek közötti átörökítéséhez.

² A **Debreceni Református Kollégium Kántusa** (közismertebb nevén a **Kollégiumi Kántus**) egy 1739-ben alapított kórus.

A gyűjtésben segítségére voltak hallgatói is. Elénekeltek a szüleiktől, rokonságuktól hallott dalokat, hírt hoztak a nótafákról, a citerás összejövetelekről.

A Kecskeméti Református Tanítóképző Intézet – későbbi nevén Kecskeméti Tanítóképző Főiskola – tanára, tanszékvezetője volt, aki tanítók és óvodapedagógusok százait oktatta, nevelte a zene, a népművészet, ezen belül népdalkincsünk szeretetére. Főállása mellett a tudományos életben is aktívan részt vett, folyamatosan publikált. Aktívan gyakorolt zongorán és orgonán.

1964-ben doktorált a szegedi József Attila Tudomány Egyetem Bölcsészettudományi Karán, doktori értekezésének címe: „Kecskemét és környéke néprajzának áttekintése, különös tekintettel a népzeneire”. Kálmán Lajos nevéhez fűződik a Kecskeméti Népzenei Találkozók sorozatának elindítása. 1967. augusztus 17-én az országban először gyűltek össze a népművészek, írók, folkloristák, zenetudósok annak bizonyítására, hogy – Sárosi Bálint népzenekutatót idézve – „az évszázadokkal és messzi tájakkal való közlekedésének” a legközvetlenebb, legszórakoztatóbb és legelevenebb módja a népdal, a népzene.

Elképzelhetetlen volt körzeti, járási népzenei találkozó Kálmán Lajos készséges, mércét szabó, ennek elérését tanácsokkal segítő közreműködése nélkül. A kórus-, és pávakör minősítések szervezői számítottak tudására, pedagógiai érzékére, lelkesítő képességére.

Egyházzenei munkássága során, 1948-ban egyházi kérésre elkészítette a „Kántorképző Tanfolyam” anyagát, megszervezte a kántorképzést, melynek tanára volt Kecskeméten és az egyházmegyében. Ének-zenét, hangszeres zenét (harmónium, zongora és orgona), karvezetést, és a református kántorképző anyagát tanította. Mindezek mellett a kecskeméti református énekkar organistája volt szólistaként és kísérlőként is.

Kálmán Lajosról, mint előadóművészről és zeneszerzőről a legfontosabb jellemző az a hihetetlenül kisugárzó átéltséget és megélt Isten-hit, amely minden rezdülését jellemezte, különösen, ha zongoránál vagy orgonánál ült. A nagy gesztikuláció, hajlongás, fűjtatás-szuszogás, a zongorázás közbeni vezénylő mozdulatok, az ezer százalékos zenei jelenlét és a külvilág teljes kizárása jellemezték sajátosan magával ragadó művészi játékát. Kálmán Lajos 1999. november 7-én hunyt el. Hatalmas elánnal élte meg a zene világát, melyből csendben távozott, de nem nyomtalanul.

Tisztelt Emlékező Egybegyűltek! Mit jelent nekünk, szabadszállásiaknak, Kálmán Lajos azon kívül, hogy itt született? Családilag kettős kötődése volt településünkhöz, hiszen szintén szabadszállási származású volt a Tanítóképzőben dolgozó Fábíán Flóra tanárnő is, akit 1948. április 23-án vett feleségül. Két gyermekük született: Flóra és Zsuzsa.

Számunkra legnagyobb, napjainkban is élő érdeme, hogy egy olyan – immár bő fél évszázada létező – népdalkört indított útjára, s irányította lépteit, mint a Kiskun Népdalkör, melynek vezetője volt. Kecskemétről járt át hétfő esténként. Szinte egy futás volt a próba. Bár nagy lelkesedéssel vezette a kórust és a próbákat, de fárasztó volt az utazás. Az állomásról, néha már Fülöpszállásról kerékpárral érkezett. A kórus mindig felkészülve, beénekelve várta ezeket az alkalmakat. Ha késett a vonat, szinte csak egy szűk félórát maradt az érdemi munkára, a gyors kottázásra, a szövegírásra, az új dal néhányzori eléneklésére, és már rohanni kellett vissza. Ezt a helyet örökölte meg a népdalkör élén Kovács Imréné, Margitka, aki szívét-lelkét beleadva igazgatta az elmúlt jó néhány évtized dalos munkáját, mellyel méltán érdemelte ki a BÁCS-KISKUN VÁRMEGYE KÖZÖSSÉG-FEJLESZTÉSÉÉRT DÍJ-at.

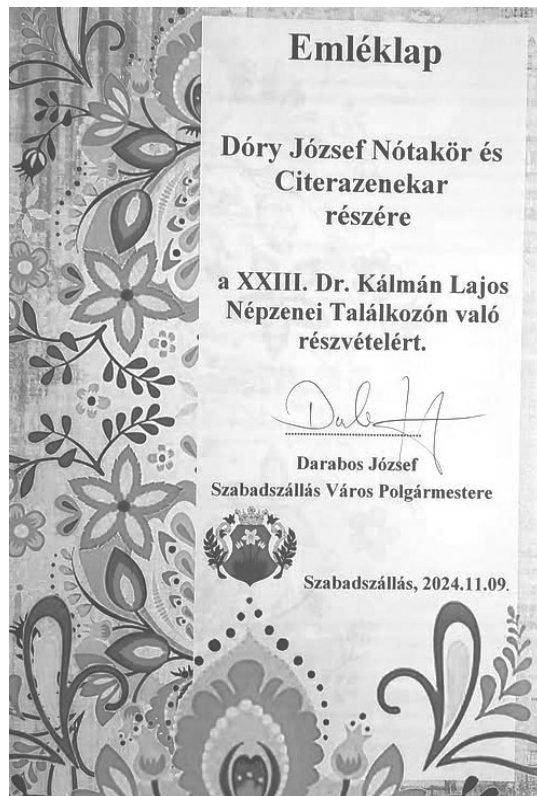
Kálmán Lajos nemcsak életében alkotott. A halála felett érzett fájdalommal, személye hiányával is inspirált. Emlékére, hatására jött létre Szabadszálláson az évenkénti, novemberi népzenei rendezvény, a helyi és környékbeli népdalkörök találkozója, melynek most is részesei vagyunk. Ez a XXIII. dr. Kálmán Lajos Népzenei Találkozó jó alkalom arra, hogy felelevenítsük Tanár Úr alakját, népzene iránti elhivatottságát, hogy e kis kiállítással betekinthessünk személyes világába is.

A leánya, Kálmán Flóra, állította össze az anyagot, melyben kitüntetések, érme, oklevelek, iskolai bizonyítványok, a szakmai munkássága, kéziratok, könyvek, cikkek, fényképek tekinthetők meg. Egy fél évszázadnyi gazdag, alkotó, aktív élet megannyi tárgyasult emléke. A Tanár Úr szellemisége majd bent, a színházteremben lesz elérhető, ha felcsendülnek a kórusok hangjai, megzendülnek a citerák húrjai, és megszólalnak a gyűjtéseiből származó népdalok.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Kívánok mindenkinek a mai napra kellemes örömeleklést, mindenképp vidám emlékeztést. Kérem, hogy szakítsanak időt a kiállítás megtekintésére. Köszönöm a figyelmüket!

Horváth Balázs, a Honvéd Nyugdíjas Klub elnöke

Felhasznált irodalom: Dr. Kálmán Flóra és Kovács Levente: Emlékezés Dr. Kálmán Lajos népzenekutatóra https://hu.wikipedia.org/wiki/K%C3%A1lm%C3%A1n_Lajos

Ady Endre eskető és temető lelkésze, Haypál Benő

A XIX. század második felében több paksi református család adta gyermekét a megye jónévű iskoláiba, hogy aztán a lelkészi hivatást választva útjuk a híres nagykörösi gimnáziumba vezessen, majd a budapesti református teológiai akadémiára. Egyesek pályája magasra ívelt, teológiai professzorok, bibliafordítók lettek, vagy éppen tevékenységük összefonódott a kor valamely híres embere életének meghatározó pillanatával.

Haypál Benő 1869. január 23-án született Pakson, és mint kortársa, Kecskeméthy István, ő is végigjárta a közeli jó protestáns iskolákat: Bonyhádon, Gyöngön tanult, majd Nagykörös következett, és végül az érettségi évében, 1888-ban a távolabbi Pozsony. Négy év múlva befejezte a budapesti Református Teológiai Akadémiát (a Budapesten 1855-1955 között végzett hallgatók sorában Kecskeméthy István a 8320. számú, Haypál Benő a 6490. számú hallgató), és megkezdte lelkészi pályafutását, mely egészen a püspöki székig ívelt.

Először segédlelkész a Duna menti településeken: Dunavecse, Dunapataj, majd a Kálvin téri egyházközséget irányítja. 1896-tól a budapesti Szilágyi Dezső téri egyházközség vezető lelkésze. Nem

Haypál Benő református lelkész, egyházi író
(Paks, 1869. január 23 -
Budapest, 1926. május 16.)

Haypál Benő
református lelkész és
családjának sírja Budapesten,
a Farkasréti temetőben

csak lelkigondozója a rá bízott híveknek, de rendszeresen publikál a protestáns sajtóban. (Írói álnevei: Saulus, illetve Paulus.) Könyvei jelennek meg, például A nők jogaiért című két beszéde 1913-ban, Az Úr épít, a nagybányai Igehirdető Kiadónál 1912-ben. Ő szervezi meg a Nagypénteki Református Társaságot, ő alapítja meg a kamaraerdei Erzsébet Árvaházat. 1918-ban az Országos Református Tanács elnöke, közben szerkeszti az Új Reformáció című lapot, a háború éveiben pedig a Református Katonák Lapját. Az 1881-ben alapított Egyenlőség című zsidó politikai hetilapban is publikál időnként. Ez a lap a tiszaszlári per után indult, felvette a harcot a zsidó ortodoxia ellen, publikáltak benne a keresztyén felekezetek vezető személyiségei is. Jelentős tevékenységet fejt ki a szabadkőművesek között, az ő nevéhez fűződik a Galilei-páholyból kivált, 28 tagtársából alapított Sas-páholy létrehozása. A páholy neve Haypáltól származik, a sas a fény felé törő, lelki utat mutató, de a földön időnként megpihenő, egyúttal a szentségek őreként szereplő jelkép. Haláláig a páholy főmestere volt, társaival jelentős karitatív tevékenységet folytatnak akkor is, amikor 1920-ban betiltják Magyarországon a szabadkőművesek páholyait.

Baráti köréhez tartozott Boncza Miklós, aki 1887-1905 között a szabadelvű párt képviselője, ügyvéd, politikus. Erdélyben volt szerényebb birtoka, Csucsán kastélya, később ő lesz Ady Endre apósa. Lánya, akit Csinszka néven ismer az irodalomkedvelő közönség, Boncza Berta, 1894-ben született. Boncza Miklós életének utolsó éveit Pestlőrincen töltötte, ott is halt meg 1917 januárjában. Végakarátának megfelelően temetési szertartását Haypál Benő, budapesti református esperes végezte. Minden bizonnyal Csinszka talán még „csucsai várkisasszony” korában ismerte a neves teológust, később Adyt is megismertette vele, akinek lelkigondozója is lett Haypál Benő. De az sincs kizárva, hogy ismerték egymást más vonalon is, hiszen köztudott Ady szabadkőműves vonzalma is. Maga is páholytag volt: nagyváradi újságíró korában csak ismerkedett az eszmével, de Pesten már aktív tag volt. Az viszont tény, hogy ő végezte Ady és Csinszka esketését a Szilágyi Dezső téri református templomban 1915. március 27-én. (Hogy részt vett-e a Hársfa étterembeli esküvői ebéden, azt nem tudni.)

Ady Endre 1919. január 27-én halt meg, a kormány a nemzet halottjának nyilvánította, a gyászszertartást a Vörösmarty Akadémia rendezte. Koporsóját a Nemzeti Múzeumban ravatalozták fel, a díszsírhelyet a Kerepesi Temetőben a főváros adta. A Magyar Nemzeti Operaház kórusának gyászéneke után a költőt Móricz Zsigmond, majd Babits Mihály búcsúztatta. Csinszka akarátának megfelelően a gyászszertartást Haypál Benő végezte.

Gyászbeszédében utalt arra, hogy Ady Endre népének, nemzetének és az Ember ember voltának megváltó és megtartó igazságát kereste, ennek a kereső útnak mélységeiről a költő lelkipraktikáinak tanúságtevője, a lelkész Haypál híven beszámolt: „*Én láttam Ady Endrét sírni a sírókkal. Minden versét, és egész életét megszenvedte Ady Endre azért, hogy dicsőség-szolgálatára emberi és nemzeti dimenzióban örök időkre megigazuljon*”- mondta Haypál Benő, majd Pál apostolt idézte: „*A mi vitézkedésünk fegyverei nem testiek, hanem Isten által erősek nagy hatalmasságoknak elrontására*”. Ady koporsóját Haypál szavai kísérték végső útjára: „*A Krisztus követői nem testi életük épületén külső dísz gyanánt viselik a világmegváltás szimbólumát, hanem szívükben hordozzák a keresztet, azért szenvednek, mert szeretnek. A te életed másokkal és másokért való szenvedés volt.*”

A Haypál Benő iránti tisztelet, nagyrabecsülés jele volt, hogy nem egyszer állt ő a kor jeles művészeinek, személyiségeinek koporsója mellett, és kísérté őket utolsó útjukra. Ő temette 1910-ben Székely Bertalant a szadai református temetőben, ő búcsúztatta Lotz Károlyt is 1904. október 15-én.

A Pakszon született, nagy ívű pályát bejárta Haypál Benő Budapesten halt meg 1926. május 16-án. Budapesten, a Farkasréti temetőben nyugszik, munkásságát fia, Haypál Béla (1899-1988) folytatta, aki, mint a család régi barátja, Márfy Ödön kérésére 1934. október 24-én Csinszkat, Márfy feleségét temette. Nevét és emlékét őrzi a Budai Református Egyházközség 1996-ban létrehozott Haypál Alapítványa, melynek célja a fiatal generáció nevelése, a műemlékvédelem, a kulturális foglalkozások támogatása, az idősek, rászorultak támogatása.

„*Ma, amikor az élet szédítő rohanásában minden eszközt, a földi lét harcaiban minden fegyvert megengedettnek tartanak az emberek, csak célhoz jussanak; ma, amikor a hízélgést szeretetnek, a kiméletelességet igazságnak, a nyersséget őszinteségnek nevezi a közfelfogás; amikor némelyek nagysága mások gyarlóságán épül fel; ma, amikor a szigorú erkölcsi felfogást elnyeli a társadalmi alkalmazkodás és az emberek meglepészenek olyan tisztességgel, ami csak látszat, ami az evangéliumi erkölcs ítéletében számba se jó, s a becsület csak társadalmi dísz az emberen; ma, csak az emberekre néz, csak az emberek ítéletére tekint az ember, valóban és méltán kimagaslik, aki élete értékét lelke öntudatával méri, aki arra erkölcsi értelemben abszolút kincset: jó hírnevet aranyból, ezüstből többre tartja, a világ előtt való kedvességnél többre becsüli.*”- írta Haypál Benő a század első éveiben kora emberéhez figyelmeztetve az új kor veszélyeire. (In: Dunántúli Protestáns Lap 13. évfolyam, 1902.)

Ma korunk morális mélykútjaira, romlására, erkölcsi tévutjaira ki figyelmeztet bennünket, ki nyitja fel szemünket a jóra, ki mutat utat az Eltévett lovasnak e zürzavarban? Magunkra maradtunk volna, segítség nélkül e hajdani „*Volt erdőkben és ó-nádasokban*”?

Serdült Benke Éva, Paks

Ady Endre: Karácsony

*Harang csendül,
Ének zendül,
Messze szong a hálaének,
Az én kedves kis falumban
Karácsonykor
Magába száll minden lélek.
Minden ember
Szeretettel
Borul földre imádkozni,
Az én kedves kis falumba
A Messiás
Boldogságot szokott hozni.
A templomba
Hosszu sorba
Indulnak el ifjak, vének,
Az én kedves kis falumban
Hálát adnak
A magasság Istenének.
Mintha itt lenn
A nagy Isten
Szent kegyelme sügna, szállna,
Az én kedves kis falumban
Minden szívben
Csak szeretet lakik máma.*

*Bántja lelkem a nagy város
Durva zaja,
De jó volna ünnepelni
Odahaza.
De jó volna tiszta szívből
- Úgy, mint régen -
Fohászkodni,
De jó volna megnyugodni.
De jó volna mindent, mindent
Elfeledni,
De jó volna játszadozó
Gyermek lenni.
Igaz hittel, gyermekszívvel
A világgal
Kibékülni,
Szeretetben üdvözülni.*

*Ha ez a szép rege
Igaz hitté válna,
Óh, de nagy boldogság
Szállna a világra.
És a gyarló ember
Ember lenne újra,
Talizmánja lenne
A szomorú útra.
Golgota nem volna
Ez a földi élet,
Egy erő hatná át
A nagy mindenséget,
Nem volna más vallás,
Nem volna csak ennyi:
Imádni az Istent
És egymást szeretni...
Karácsonyi rege
Ha valóra válna,
Igazi boldogság
Szállna a világra...*

„Nem volna más vallás,

Nem volna csak ennyi:

Imádni az Istent

És egymást szeretni...

Karácsonyi rege

Ha valóra válna,

Igazi boldogság

Szállna a világra...”

„Hangok a lélekhez” - Adventi zenés délután a gyülekezeti teremben

(2024. december 01.)

*Zöld öröm, lobogj felettünk, / madárdal, csobogj felettünk,
nagy ritmus, őrizd a rendünk, / te segíts énekké lennünk!*

*Átélni tág létünk teljét, / időnket engedni: teljék –
nem bánthat se vég, se múlás: / kihunyunk örökös gyűlés.*

*Ritmusunk emel s megtart, / szülessen minden, mi meghalt –
dallam vagy, ritmus, ki por vagy: / föld-öröm, aranyfény forgat!*

Egy négykezes zongorajáték által megszólaló, karácsonyi hangulatot megelőlegező Resphigi darab – *Natale! Natale!* magyarul, *Karácsony! Karácsony!* – után ez a Szabó T. Anna vers köszöntötte az advent első vasárnapján a gyülekezeti terem ünnepi intimitását választó jelenlévőket és a mindig várva várt, nagyszerű kecskeméti művésztanárokat. Fodor Ákos haikuja szinte hívogat mindenkit az ilyen alkalmakra. „Zeneidő – mikor az élet / bocsánatot kér azért, / amilyen máskor”.

**Gémes Adrienne és Bujdosóné Csáki Edit
négykezes zongorajátéka**

Ihletett csendek, szárnyaló melódiák, vastapsok kísérték a „bocsánatkérést”. Az ünnepi zeneidő megteremtését a kecskeméti M. Bodon Pál Zeneiskola művésztanárainak köszönhetjük. Zongorán Bujdosóné Csáki Edit és Gémes Adrienne, szaxofonon Palotás-Tóth Eszter, csellón Pappné Gyalus Erika, hegedűn Szentpéteri Ildikó játszott, olyan mesterségbeli tudással, olyan átéltséggel, katarzisteremtő erővel, hogy szinte megjelenni látszott az az erő, életet adó angyali fény, amelyről Szabó T. Anna egy másik versében – a *Hírvivő* címűben – ír:

*Ahogy az ének felragyog, / és elfelejtünk minden rosszat.
Ahogy feláll és mosolyog, / aki már majdnem összeroskad.*

*Ahogy a tágas szép zene / átmozgat, átmos, átleng, átjár –
mintha egy angyal fénylene: / a hírvivő, akire vártál.*

Az M. Bodon Pál Zeneiskola tanárai

A zene szárnyán időket, tereket átívelő utazás kereste meg azokat az évszázados – gyakran ismert, klasszikus – hangokat, amelyek a kor jégcsapjelenségei miatt gyakran didergő lélekhez csalogatva felmelegítették az ünnepre áhítókat. Az itáliai barokk szakrális és világi műveket – pl. 380 világi kantátát – alkotó szerzőjének, Benedetto Marcellonak G-dúr szonátájában ismét rácsodálkozhattunk, ahogy a cselló, mint az emberi hanghoz legközelebb álló hangszer, hogyan rezdül együtt a lélekkel.

Chopin Cisz-moll etűdje – előadójának, Gémes Adriennek szívbeli darabjaként – többször csendült fel a gyülekezeti teremben. Többször, de sohasem ugyanúgy. Szinte tapintani lehetett, hogy ki mindenkinek, mi mindennek üzent az előadó...

Aram Hacsaturjánt leginkább a Gajane című balettjének záró felvonásában megszólaló, sok feldolgozást megélt, sok táncművészt megihlető, sodró lendületű Kardtáncáról ismerik. Sodró lendületből, a lelket megforgató nagyvív futamokból most sem volt hiány, amikor az Álarcosbál leghíresebb tételének, a Keringőnek négykezes zongoraátiratát hallgathattuk.

A dalköltészet fejedelme, a nem kevesebb mint 600 dalt jegyző Franz Peter Schubert dalátírata következett, csellóra és zongorára, Litánia címmel. Legtágabb jelentésében a szó mindenféle kérő imát jelent, egy viszonylag zárt szerkezetben, ezzel az évszázados, alázatra intő zárlattal: „*Uram, irgalmazz nekünk!*”

Az egzotikus, orosz 19. századba vezetett tovább utunk, a korszak egyik polihisztorának, Mihail Ivanovics Glinka Befejezetlen szonátájának révén. Egy addig még nem hallott hangszert kísért a zongora, a szaxofont. A gyakorlott koncertlátogatók bizonyára több, szaxofonra írt, vagy átírt darabot ismernek, nekünk igazi kuriózum volt a technikailag és lelkileg egyaránt értendő széles skála, amelyet hallhattunk, átérezhattunk.

Török László Dafti segített ráhangolódni a művekre

A rideg, orosz sztyeppékről a marokkói sivatagba vándoroltunk egy – szintén világszerte ismert – Grieg-dallam nyomán. Henrik Ibsen ötfelvonásos drámájához a Peer Gynthez írt Edvard Grieg egy 90 perces kísérezetét. Ennek talán legismertebb mozaikja a „Morning mood”, teljes nevén: Reggeli hangulat a sivatagban. Ismét négykezes zongorajáték varázsolta eléink a hajnalt.

A zenés délután záróakkordjai előtt a közönség közreműködését kérte a narrátor abban, hogy az elhangzó novella végszavát követően ne a taps, hanem a csend legyen a megágyazója az utolsó zeneszámnak.

Szarka Tamás, a Ghymes együttes frontembere írt egy egészen különleges hangulatú novellát: Karácsonyi áldozatok. Az Európa-szerte ünnepelt, kivételes tehetségű hegedűvirtuóz, a magyar hegedűsiskola megteremtője, Hubay Jenő, pedig komponált egy – zongorakísérettel, hegedűn megszólaló – áriát, Preghiera (Ima) címmel. A Megváltó megszületését egy profán történet analógiájával ábrázolja a novella. Két betörő betlehemezésnek álcázza haszonszerző elszántságát, ám azzal nem számolnak, hogy a kiszemelt áldozat terhes, mindenórás. A toroknak szánt kés köldökzsinórt vág, a rablás szülés-asszisztenciává alakul át. Megrendülten hagyják ott a javakat, a helyszínt, s elmenőben csak ennyit mondanak egy ajtót nyitónak: „Menjenek, ott ... a harmadikon ... megszületett.”

Az egyeztetett – de talán anélkül is beálló – csendben, a lélekhez elérő utolsó hangokként megszólalt a Hubay-ima, hogy a szavakon túli tartományba emelje mindazt, ami az eltelt, elrepült szűk órában megrezdítette, megrendítette az ünnepre készülő belső világát. Még csak az első adventi vasárnap volt, de – valami – már most „megszületett”!

Török László Dafti

Nt. Lovadi István fülöpszállási lelkipásztor szolgálata
Szabadszálláson

Kisköri bibliaóra Szabadszálláson

2024. november 24-én ismét közös bibliaórára gyűltek össze a solti lelkészi kiskörhöz tartozó gyülekezetek tagjai. Ezúttal gyülekezetünk adott otthon a közös istentiszteletnek. Az igét Nt. Lovadi István fülöpszállási lelkipásztor hirdette. Áldott alkalom volt ez a találkozásra, a közös elcsendesedésre, majd egy forró tea és finom pogácsa melletti beszélgetésre. A következő kisköri alkalom Solton lesz 2025. január 16-án, az igét Nt. Pálincás Gyula fogja hirdetni.

Pálincásné Balogi Beáta lelkipásztor

Kisköri bibliaóra

2025. január 16. csütörtök 18.00

Solt

Igét hirdet: Nt. Pálincás Gyula ref. lp.
(Szabadszállás)

Bódás János: AZ IGE TESTTÉ LETT!

Csendben, szalmán, szelíd barmok
teste melegébe
köszöntött be a világnak
döntő eseménye.

Nem császárok parancsától,
zordon hadvezérek
csatáitól lesz boldogabb
a világtörténet,
hanem, hogy egy istállóban
AZ IGE TESTTÉ LETT.

Próféciaikat és népek
reményét betöltve,
Isten megváltó szerelme
érkezett a Földre.

Szeretettel
hívunk és várunk
mindenkit

Apostag,
Dunavecse,
Fülöpszállás,
Kunszentmiklós,
Solt,
Szabadszállás,
Szalkszentmárton
és Tass

gyülekezeteiből!

A LÉLEK GYÜMÖLCSE:

Békesség

APCSEL 16,19-36

„Az Ige testté lett, közöttünk lakott,
és láttuk az ő dicsőségét, mint az
Atya egyszülöttjének dicsőségét,
telve kegyelemmel és igazsággal.”

(Jn 1,14)

**A felavatott emléktábla
Tóth Sándor szülőházának falán**

100 éve született és 10 éve halt meg Tóth Sándor helytörténész

(Horváth Balázs beszéde, mely elhangzott 2024. november 15-én)

Tisztelt Emlékező Gyülekezet! Hölgyeim és Uraim!
Kedves Julika! Kedves Sándor!

Szabadszállás Város díszpolgára, örökös helytörténésze, Petőfi és családja élete kutatója, Tóth Sándor születésének századik évfordulójára emlékezünk ma itt a szülői ház falainál. Tesszük ezt tiszteletből, tesszük ezt szeretetből, tesszük ezt hatására.

Tóth Sándor 1924. november 15-én született, tősgyökeres szabadszállási volt. Édesapja Tóth Imre, édesanyja Horváth Katalin, egyszerű iparosok voltak. Az édesapa – az I. világháborúban – a legelső naptól a legutolsó napig katonai szolgálatot teljesített, s onnan betegen, szinte munkaképtelenül tért haza. Felesége szeretetben és hitben nevelte családját, a nehéz körülmények ellenére nagy figyelmet fordított a fiúk továbbtanulására.

Tóth Sándor Szabadszálláson járt elemi iskolába, majd a kunszentmiklósi Baksay Sándor Református Gimnáziumban érettségizett '42-ben. Bátyja, Imre, azért ment katonai pályára érettségi után, hogy szüleit anyagilag támogatni tudja, és öccse taníttatását is segítette. 1942. augusztus 16-án, a Don-kanyari harcokban halt hősi halált. Rövid életútja emlékei a Helyőrségi Gyűjteményben tekinthetők meg.

Tóth Sándor '45-ben orosz fogságba került, de még abban az esztendőben, október 24-én haza tudott jönni. Tóth Sándor ifjúságától fogva rengeteget és ügyesen fotózott – gimnáziumi éveiben részt vett Országos Diákfotó kiállításon is – ennek köszönhető, hogy ennyi sok fénykép található a kulturális hagyatékában. '46. február 9-től

jegyzőgyakornok lett Szabadszálláson. Közigazgatási pályára készült. '46. december 6-án meghalt édesapja, így kettesben maradt édesanyjával. Jegyzőgyakornokként kapott megbízást a háború ideje alatt feldúlt levéltár rendbetételére. Munka közben érdekes, Petőfi Sándor szüleinek huszonhárom évi itt tartózkodásáról szóló dokumentumokra bukkant. Az írásos anyagok egy része – az addigi Petőfi-életrajzokban – ismeretlennek számított. Az iratanyag ma a vármegyei levéltárban tekinthető meg. Ezt követően kezdte kutatni Szabadszállás történetét.

1950. február 18-án kötött házasságot Tóth Sándor és felesége. Egy fiú és egy lány gyermekük született, Julianna és Sándor. Mivel az akkori politikai rendszer osztályidegennek minősítette, nem engedték jegyzői tanfolyamra, így a közigazgatási pályafutása véget ért. '54-ben könyvelői pályára ment.

Az '56-os forradalom idején a helyi Forradalmi Nemzeti Bizottság elnökének választották. Bár ez idő alatt senkinek bántódása nem esett, mégis meghurcolták, letartóztatták, munkahelyéről elbocsátották, rendőri felügyelet alá került. Mint kétgyermekes családapa, napszámosként kereste a kenyerérelvőt.

'59 novemberétől vállalhatott újból irodai munkát. '62-től lett a Zöldmezőnek – az egyesülést követően az Aranyhomok Mezőgazdasági Termelőszövetkezetnek – a könyvelője, majd a borászati üzemág vezetője. 1984-től lett nyugdíjas, s attól kezdve szinte főhivatásként foglalkozott a helytörténeti kutatással. Munkássága eredményeit több mint tíz kötetben, füzetekben összegezte, de a Helytörténeti Gyűjtemény létrehozása is az ő nevéhez fűződik.

Írásaiban feldolgozta a Szabadszállást érintő dunai árvizek történetét, a második világháborúban elhunytak emlékét, az 1848-49-es forradalom és szabadságharc helyi eseményeit, Szabadszállás képeslapi és fényképi történetét, Petőfi és szülei szabadszállási történetét, nevesítette a Petőfihez köthető települési emlékhelyeket, és megírta magának a településnek a történetét a kezdetektől.

Nevéhez fűződnek a Petőfi és a második világháborús emlékművek, Prielle Kornélia síremléke, az 1956-os forradalom és szabadságharc áldozataiért megalkotott emléktábla felállítása. A Petrovics család szabadszállási életének okmányi bizonyítékait feltáró könyvét sokan forrásműnek használták számos később megjelent munkában. Tóth Sándor nemcsak Petőfi-kutató volt. Munkássága révén jeles építője, résztvevője volt a szabadszállási Petőfi-kultusznak is.

Sajnálatos, hogy az egykori emlékápoló, a Petőfi Társaság, majd Petőfi Baráti Kör munkássága gyakorlatilag szünetel. Talán a később megszülető Petőfi Látogatóközpont egyik hozadéka lehet ennek megvalósulása, ahol a főnixként újjáéledő Baráti Kör – másokkal összefogva – feladatokat vállalhat a Petőfi kultusz továbbvitelében és Tóth Sándor helytörténész, Petőfi-kutató hagyatékának gondozásában. S talán lesz majd olyan helytörténészünk is, aki méltó ápolója és követője lehet e munkásságnak.

Tevékenységet a nyolcvanas évektől számos elismerés övezte. Megkapta többek között a Kiváló Dolgozó címet, az Érdemes Társadalmi Munkás elismerést, a Szabadszállás Nagyközségért elismerést, Honismereti Emléklapot, később a Honismereti Emlékérmét, és a Szabadszállás Város Díszpolgára kitüntető címet.

Mint Petőfi-kutató járta az országot, előadásokat tartott. Kalauzolta az ide érkező, Petőfi iránt érdeklődő látogatókat. Mindvégig kitartott amellett, hogy Petőfi Sándor, a lángelkű költőóriás, Szabadszálláson látta meg a napvilágot. A Petőfi-bicentenárium keretei között, egyfajta reneszánszát élte Tóth Sándor kutatómunkássága. Számos alkalommal hangzott el – a Petrovics család említése okán – érdeme a tények napvilágra kerülésében.

A korábbi helytörténeti gyűjteményben őrzött személyes emlékei a közelmúltban átmeneti helyre kerültek. Az általa összegyűjtött anyag egy válogatása megtekinthető a közösségi házban. A teljes anyag pedig időt kapott egy szakmai rendezéshez, egy végső elhelyezés előkészítéséhez.

Bár az életműve materiális része ideiglenesen nem látható a maga teljességében, a szellemi életműve viszont most is a helyén van. A szellemisége itt van közöttünk, velünk. Könyvei ott vannak sokunk kezében, munkássága pedig Szabadszállás város települési értéke.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Köszönöm Polgármester Úr, Alpolgármester Asszony és a Képviselő Testület hozzájárulását, amellyel lehetővé tették a mai alkalmat és elkészült az emléktábla, melyet ma felavathatunk és átadhatjuk azt Szabadszállás Város Közösségének.

Tisztelt Emlékező Gyülekezet! Száz esztendeje látta meg a napvilágot Tóth Sándor és tíz esztendeje hagyta itt e földi árnyékvilágot. Ma születése centenáriuma emlékezünk, terveket szövünk munkássága méltó bemutatására, folytatására. De nemcsak önmagában a Tóth Sándori életművet kell bemutatni.

Sokkal inkább azt a kíváncsiságot kell először előcsalogatni sokakból, hogy érdeklődjenek szülőhelyük története iránt, hogy akarjanak tudni ennek a településnek az értékeiről, hogy feltámadjon bennük a büszkeség, hogy e kistelepülés mily sok értékkel bír, és hogy képviseljék azokat ország-világ színe előtt.

Legyen minél több amatőr művészeti csoport, színjátszók, előadók, énekmondók, zenészek, akik előadásaikkal képviselik az értékeket, legyen minél több kulturális előadás, ismeretterjesztés, s ezeken nagyszámú hallgatóság. Legyenek hírmondók, akik elviszik a tudást másokhoz, és legyenek érdeklődők, akik készek a befogadásra. Folytatódjanak az iskolai kezdeményezések, irodalmi túrák, helytörténeti előadások és falujárások, megemlékező előadások.

Ezek összessége lesz szép és a méltó folyamodványa Tóth Sándor munkásságának, ezek összessége lesz záloga e város szellemi értékének, és ezek összessége járulhat hozzá a maga eszközeivel az élıhetőséghez, a közösségteremtéshez, a közös emlékeink, ha úgy tetszik szellemi gyökereink feltárásához és fennmaradásához. Kívánom, hogy így legyen! Köszönöm a figyelmüket!

Horváth Balázs, a Honvéd Nyugdíjas Klub elnöke

Nt. Kurta Szabolcs szolgálata

Evangelizációs esték voltak a gyülekezetünkben

Adventre készülve, 2024. november 28-án, csütörtök este Nt. Kurta Szabolcs dunapataji lelkipásztor volt a vendégünk, aki Ézs 40,3-5 alapján hirdette az igét: „Egy hang kiált: A pusztában készítsétek az Úr útját, utat egyengessetek a kietlenben Istenünknek. Emelkedjék föl minden völgy, szálljon alá minden hegy és halom, legyen az egyenetlen egyenessé és a bérc rónává. Akkor megjelenik az Úr dicsősége és minden test látni fogja. Az Úr szava mondta ezt”.

Nt. úr ezeket az igei verseket kifejtve prédikált az evangelizáció alkalmával az adventi hangulatra készülve. Napjaink sokszínűségére is rávilágított, arra, hogy ma nagyobb a hangsúly a külsőségeken, a csillogáson, mely elhomályosítja a karácsony igazi üzenetét, a Megváltó érkezését.

November 29-én, pénteken este Nt. Papp Szabolcs Zsolt hajósi lelkipásztor volt a szolgálattevő, aki a napi ószövetségi igeszakasz (2Sám 3) alapján szolgált közöttünk. Nt. úr Dávid király béketeremtési szándékáról prédikált, aki cselekedeteihez mindenkor az Úr tanácsát kérte. A Saul királlyal való harcai során is mindig a békére törekedett.

Az evangelizációs esték valóban az adventi várakozásra hangolódást segítették, hangsúlyozva a világ vágyakozását a békességre, a szeretetre és a hitben való elmélyülésre.

Holczmann Mihályné Nt. Papp Szabolcs Zsolt igehirdetése

Gyermekoldal Advent angyalai

Azt mesélik, hogy advent idején négy angyal érkezik a Földre... Az első, csak jár-kel az emberek között, de azok annyira „készülődnek” az ünnepekre, hogy sokszor észre sem veszik, ki van közöttük. Az angyal azért száll le az égből, hogy megnyissa a lelkeket egymás felé.

A második angyal aranszálból szőtt kosarat tart a kezében. Ez a kosár nagyon törekeny, de az angyal türelmes és kitartó, embertől emberig haladva kutatja azt, amivel megtöltheti. Azt keresi, ami súlytalan, végtelen, nem kerül semmibe, mégis mindennél többet ér. Keresi a reményt, a hitet és a szeretet. Ezekből aztán az angyalok fényes csillagokat készítenek, hogy az emberek felemeljék a tekintetüket, és az égre nézve, szívüket boldogság töltse el.

A harmadik angyal ünnepváró embereket keres, és ha talál, örömeiben megérinti őket egy fénysugárral. A fény ragyogni kezd az emberek szívében, lelkükbe békesség, a szemükbe csillogás költözik, a világ megtelik várakozással.

A negyedik angyal, kezében lantot tart, és énekel a tiszta szívű embereknek. Sok apró angyal kíséri, együtt zengik a béke, a szeretet és a születés dalát. Énekükkel felébresztik a földben szunnyadó magvakat, daluktól nőni kezd a fény, így lesz majd új élet tavasszal a Földön.

(Az ismeretlen eredetű történetet, számtalan forrást és élőszavas mesemondást felhasználva újramesélte: Bajzáth Mária)
forrás: <https://mese.mesepedagogia.hu>

Ha a fenyőfa megfelelő sorába beírod a téli ünnepek képeihez kapcsolódó szavakat, a kapott betűkből összeállíthatod a megfejtést.

Adunk egy ajándék betűt is ☺:

T _ _ _ _ _

Megfejtés: _____

Almás gyerekpuncs

Az adventi téli estéken kedveskedhetsz szüleidnek, testvéreidnek egy finom itallal, aminek a receptjét itt találhatod.

Hozzávalók:

- 1 l víz
- 0.5 dl 100%-os narancslé
- fél citrom leve
- 2 cm hosszú fahéjrúd vagy 0.5 mokkás kanál őrölt fahéj
- 8-10 szegfűszeg
- 3 evőkanál méz
- 1 filter Earl Grey tea
- 1 mokkáskanál rumaroma
- 1 tasak vaníliás cukor
- 2 alma

Az oldalt összeállította:
Szűcsné Kovács Zita hitoktató

A rajzpályázat résztvevői az eredményhirdetésen

Rajzpályázat

Évek óta gyönyörködhetünk a gyermekek rajzaiban, amiket szokás szerint advent előtt készítenek el egy-egy adott témában. Az idén „Imádság” címmel foglalmazták meg gondolataikat és fejezték ki rajzban ezzel kapcsolatos érzéseiket. Összesen 20 gyönyörű alkotással leptek meg bennünket a gyerekek, akiknek Advent 1. vasárnapján ajándékkal köszöntük meg munkájukat.

A zsűri tagjai (Bartalos Györgyi, Szűcsné Kovács Zita, Tasnádi-Varga Mónika és Hajdú István) a legkiemelkedőbb gyermekmunkákat korcsoportonként különdíjjal jutalmazták: *Pellikán Milán* (óvodás), *Tomcsák Nóra Mira* (1. osztály), *Reidl Janka* (2.

osztály), *Sipos Zsófia* (3. osztály), *Kis-Lőrinc Inez* (4. osztály), *Svarkai Alíz* 7. o. (felső tagozat), *Györfi Dorka* (középiskola). Szívből gratulálunk minden résztvevőnek és köszönjük a munkájukat!

Szűcsné Kovács Zita

Köszönet az adományokért

Az egyházközségünk számára befizetett adományokat, egyházfenntartói járulékokat szeretettel vesszük, és hálás szívvel köszönjük. Adományaikat befizethetik személyesen a Lelkészi Hivatalban, vagy átutalhatják a Szabadszállási Református Egyházközség OTP Banknál vezetett

11732356-20020062 számú bankszámlaszámára.

„...a jókedvű adakozót szereti az Isten.” (2Kor 9,7)

Anyakönyvi hírek

2024. október 19-től lapzártánkig, december 10-ig.

A keresztség sákramentumában részesült:

2024. november 10-én **Pulai Natasa** – Pulai Sándor és Pulai-Varga Bernadett 1. gyermeke.

2024. november 24-én **Vörös Boldizsár** – Vörös János és Vörösné Müller Andrea 2. gyermeke.

A boldog feltámadás reménysége alatt helyeztük örök nyugalomra:

2024. október 30-án **Derdák Lajosné Puskás Esztert** (88),

2024. november 5-én **Tóth Jánosné Harcsa Rozáliát** (82),

2024. november 8-án **Somogyi Sándorné Varga Évát** (83),

2024. november 25-én **Somogyi Lászlót** (82),

2024. december 3-án **Gergely Lajosné Szalai Teréziát** (93).

„Örüljete az örülőkkel,
sírjatok a sírókkal!”
(Róm 12,15)

Túrmezei Erzsébet: Egy és ezer

„Az az azonban ne legyen rejtve előttetek, szeretteim, hogy az Úr előtt egy nap annyi, mint ezer esztendő,
és ezer esztendő annyi, mint egy nap.” (2 Péter 3,8)

Egy nap = ezer esztendő! Egy nap... észrevétlen elsuhanó!
Nálunk semmibe vetten tovaszállhat. S ezer esztendő nálad!
Milyen egészen másképp járhat isteni órád, Örökkévaló!

Ha te így méred időnk, életünk, milyen súlya van minden pillanatnak!
Pillanatok éveket jelenthetnek. Évek pillanattá zsugorodhatnak.
S mindegyikért felelősségre vonsz, amikor számot vetsz velünk.

Egy nap = ezer esztendő! Szívünkbe ezt a titkot mélyen írd be!
Segélj belesimulni terveidbe, érezni súlyát minden pillanatnak!
Mindet szeretni és szolgálni adtad, hogy így találjon: boldog szolgálatnak
– akár egész kicsinynek, akár nagynak – hűségében az Úr, az Eljövendő!

Karácsonyi istentiszteletek

a Szabadszállási Református Egyházközségben

2024. december 24.

9.30 Angyalváró istentisztelet a templomban
a gyermekek szolgálatával

2024. december 25.

9.30 Ünnepi úrvacsorás istentisztelet a templomban
14.00 Ünnepi úrvacsorás istentisztelet Balázspusztán

2024. december 26.

9.30 Ünnepzáró úrvacsorás istentisztelet a templomban

2024. december 29.

9.30 Zenés istentisztelet a gyülekezeti teremben
Papp-Csóvári Dóra Viktória
és Papp Máté szolgálatával

„Velünk az Isten!” (Mt 1,23)

Karácsonyi zenés istentisztelet

2024. december 29. vasárnap 9.30

református gyülekezeti terem

Közreműködnek
a keszthelyi
Festetics György Zeneiskola
tanárai:

Papp-Csóvári Dóra
Viktória
(fuvolaművész)
és
Papp Máté
(klarinétművész)

Szeretettel hívunk és várunk
mindenkit!

„Dicsőség
a magasságban
Istennek, és a
földön békesség,
és az emberekhez
jóakarat.”

(Lk 2,14)

**Ünnepeljük
együtt Jézus
Krisztus
születésének
ünnepét!**

**Adjunk hálát
a 2024. év minden
áldásáért,
és kérjük Isten
megsegítő
kegyelmét a 2025.
esztendőre is!**

Óévi-újévi istentiszteletek

a Szabadszállási
Református
Egyházközségben

2024. december 31.

15.00 gyülekezeti terem
Óévi hálaadó istentisztelet

23.30 Óévbúcsúztató éneklés
a templom előtt

2025. január 1.

9.30 gyülekezeti terem
Újévi istentisztelet

„Taníts úgy
számlálni
napjainkat,
hogy bölcs
szívhez jussunk!”
(Zsolt 90,12)

Üzenet

A Szabadszállási Református
Egyházközség közös
kiadványa
belső használatra

Felelős szerkesztő:

**Pálinkásné Balogi Beáta,
Pálinkás Gyula.**

6080 Szabadszállás,
Kálvin tér 13.

Tel.: 06-30/010-8213

E-mail:

szabadszallas@reformatus.hu

Weboldal:

www.szabadszallasireformatus.hu

A Szabadszállási Református

Egyházközség

bankszámlaszáma:

11732356-20020062

Munkatársunk volt:

**Holczmann Mihály,
Holczmann Mihályné,
Horváth Balázs,
Janovicsné Paál Ilona,
Serdült-Benke Éva (Paks),
Szűcsné Kovács Zita,
Török László Dafti.**

A kiadvány ingyenes,
kiadásának költségeire
adományokat elfogadunk.

A szám megjelenésének
sokszorosítási költségeit
hét testvérünk támogatta
név nélkül összesen
89.000 Forinttal
Isten dicsőségére.

Az adományokat
Isten áldásának
kérésével köszönjük!

Megjelenik 500 példányban.
Sokszorosítva a Mátyus Bt.
dabasi nyomdaüzemében.

A következő szám várható
megjelenési ideje:
2025 húsvétja.

Áldás, békesség!